

Hamar 19.12.2025

Svar på høring om endring i inntektsregleringen av nettvirksomheter – Endring i metode for inflasjonsjustering av drifts- og vedlikeholdskostnader

Vi viser til høring 3/2025 med forslag til endring i metode for inflasjonsjustering av drifts- og vedlikeholdskostnader (heretter "D&V-kost"). Vi setter pris på at RME nå har gjort en vurdering av ulike indekser da vi deler RMEs vurdering om at dagens indeks gir en lite treffsikker prediksjon av nettselskapenes D&V-kost. Vi minner også om vår klage på samme forhold ifm. vedtak for inntektsrammer 2024, jfr. vårt brev til RME datert 4. mars 2025.

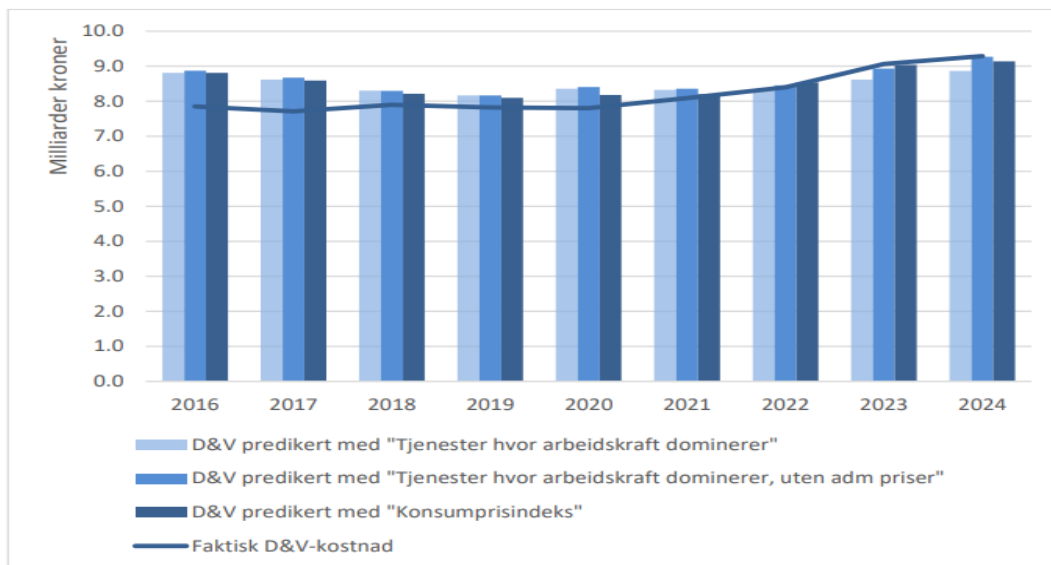
For en språklig enklere fremstilling vil følgende forkortelser bli benyttet:

- Konsumprisindeks – SSB-tabell 03014: «KPI»
- Tjenester hvor arbeidskraft dominerer – SSB-tabell 11117: «KPI-lønn»
- Tjenester hvor arbeidskraft dominerer uten administrerte priser – SSB-tabell 11117: «KPI-lønn ex adm»

Vi mener at det foreslåtte alternativet «KPI» ikke er en egnet løsning. Vi mener «KPI-lønn ex adm» vil være den mest egnede indeksen fremover, for både justering av kostnadsgrunnlag og kostnadsnorm.

RME begrunner sitt forslag med en analyse av perioden 2016-2024, der faktisk utvikling i D&V-kost sammenlignes med utviklingen predikert av KPI, KPI-lønn og KPI-lønn ex adm på kostnadene to år tilbake tid (kostnadsgrunnlaget). RME konkluderer med at «KPI» har vært mest treffsikker i denne perioden.

Figur 1 er hentet fra høringsforslaget fra RME.

Figur 1: Utvikling i predikert og faktiske D&V-kostnader for 2017-2024. I milliarder kroner. Figuren inkluderer D&V-kostnader for alle nettselskaper eks. Statnett.

I Tabell 1 presenteres tallene som inngår i Figur 1. I tillegg vises antall nettselskap og årsverk iht Note 13 for de respektive årene. Vi vil i det følgende argumentere for at «KPI-lønn ex adm» er mest egnet.

Tabell 1 viser de årlige differansene mellom predikerte og faktiske kostnader. I tabellen har vi beholdt fortegnet fordi dette sier noe om indekseringen i sum fører til over- eller underkompensasjon. Denne metoden måler direkte om det er en langsiktig skjevhet og identifiserer hvorvidt over- og underkompensasjon utligner hverandre, noe som er avgjørende for at nettselskaper skal få dekket sine kostnader over tid. Å bruke absolutte differanser slik som RME har gjort i Tabell 1 i høringsdokumenter overdriver det totale avviket og skjuler om indeksen faktisk er for høy eller for lav over tid.

Når fortegnet inkluderes og man ser alle årene 2016 til 2024 samlet, så er det D&V-kost predikert med «KPI-lønn» som gir minst avvik. Når fortegnene utelates, slik RME gjør i høringsdokumentet, er det «KPI» som gir minst avvik. Dataene gir derfor i seg selv ingen entydig konklusjon. Av Tabell 1 fremgår at avvikene frem til og med 2021 er svært høye for alle tre benyttede indekser. I denne tidshorisonten fremstår alle som lite treffsikre. Fra og med 2022 er avvikene langt lavere for «KPI» og «KPI lønn ex adm». Vi mener derfor at valg av KPI-indeks må ses opp mot den siste delen av perioden, og vi har derfor angitt delsummer for årene 2016 til 2021 og årene 2022-2024 på egne linjer i tabellen.

IR-år	antall nettselskap	antall nettselskap 2 eller flere ÅV	antall årsverk	Faktisk D&V-kost	Avvik mellom Faktisk D&V-kost sammenlignet med:		
					D&V predikert med "KPI-lønn"	D&V predikert med "KPI-lønn ex adm"	D&V predikert med "KPI"
2016	129	118	5 747	7 846 948	963 925	1 023 922	959 933
2017	123	113	5 652	7 710 908	904 567	961 569	880 138
2018	122	109	5 578	7 899 787	405 155	394 475	310 727
2019	112	101	5 504	7 823 500	339 276	343 546	274 781
2020	103	92	5 427	7 801 796	555 424	603 462	374 921
2021	97	85	5 449	8 093 091	233 348	264 460	104 638
2022	93	83	5 500	8 399 144	-55 086	52 802	139 720
2023	91	81	5 526	9 063 258	-447 375	-130 635	-29 110
2024	90	76	5 574	9 288 518	-425 408	-16 822	-150 687
sum 2016-2024					2 473 826	3 496 779	2 865 061
sum 2016 -2021					3 401 695	3 591 434	2 905 138
sum 2022-2024					-927 869	-94 655	-40 077

Tabell 1. Differanse mellom predikert og faktiske D&V-kostnader. Tall i 1.000 kroner. Tallene er basert på D&V-kostnader for alle nettselskaper eks Statnett. Antall nettselskap og antall årsverk er relatert til faktisk D&V-kost

Kommentarer til Tabell 1 og hvorfor vi mener at perioden 2022 til 2024 må tillegges mest vekt i analysen:

- **Innledende bemerkning:** Det er fire hovedårsaker til at D&V-kost endrer seg fra et år til et annet; Prisendring, endring i oppgaver, endring i gjennomføring av oppgavene og klassifiseringsforskjeller. Å finne en indeks som fanger opp alle de fire effektene er knapt mulig.
- **Konsolideringer.** Kilden for antall årsverk og nettselskap er Note 13. Noten inkluderer selskap som hovedsakelig består av anlegg nært tilknyttet produksjonsanlegg. Disse selskapene har få årsverk, så for å holde de unna argumentasjon relatert til sammenslåingseffekter vises nettselskap med 2 eller flere årsverk i egen kolonne. I tidsrommet 2016 til 2021 faller antall nettselskaper med 2 eller flere årsverk fra 118 til 85. Reduksjonen fortsetter videre, men avtar betydelig, og antall nettselskaper i samme kategori er 76 i 2024.
- **Endring i årsverk.** I tidsrommet 2016 til 2021 reduseres antall årsverk fra 5747 til 5449, tilsvarende 5%. Graden av kjøp av tjenester eksternt kjenner vi jo ikke, men erfaringsmessig vil sammenslåinger gi betydelige reduksjoner antall årsverk i administrative stillinger. Fra og med 2022 er det relativt små endringer i rapporterte antall årsverk.
- **Andre forhold.** Tidlig i perioden ga også behandlingen av **pensjonskostnader** betydelige utslag. Mulige endringer i **klassifiseringer** fra driftskostnader til reinvesteringer kan også ha

påvirket tallene. Men ut over dette så mener vi at det er konsolideringer i bransjen, påfølgende kostnadsreduksjoner som følge av konsolideringer spesielt og generelt stort fokus på konkurranse og kostnadsuttøring som er hovedårsaken til at D&V-kost øker langt mindre enn prisveksten i årene frem til og med 2021. Og fordi KPI-veksten over tid typisk er lavere enn lønnsveksten, så er dette en viktig forklaring på at denne indeksen «treffer best» når alle årene se samlet, jfr RMEs konklusjon.

- **Samlet kostnadsutvikling.** Fra 2016 til 2021 ligger D&V-kost på et noenlunde stabilt nivå på 8 mrd, men frem til 2024 stiger kostnadene til 9,3 mrd.

Oppsummert så mener vi at tidsrommet 2022-2024 er mest relevant å bruke som referanse for en fremtidig indeks. Alle de tre omtalte indeksene gir underkompensasjon i dette tidsrommet. «KPI-lønn» er jo alle parter enige om at er misvisende, så dette avviker kommenteres ikke nærmere. For de andre to indeksene er underkompensasjonen samlet sett svært liten sett i forhold til bransjens samlede D&V-kost i samme tidsrom. «KPI-lønn ex adm» har noe større underkompensasjon enn «KPI» men forskjellen er relativt beskjeden. At begge de drøftede metoder underkompenserer kostnadsutviklingen er problematisk i seg selv, i alle fall hvis det angir en trend. Endring i rekalkuleringsmekanismen kompenserer jo også bare for renteeffekten.

Årsaken til at vi mener at «KPI-lønn ex adm» bør legges til grunn i kommende reguleringer er:

- **Driftskostnader i nettselskaper er i stor grad lønnsdrevet.** En svært stor andel av nettselskapenes kostnader er personalkostnader, både direkte gjennom egne ansatte og betydelig innkjøp av ulike tjenester, herunder blant annet DLE, vedlikehold, beredskap og feilutbedringer. «KPI» har historisk hatt lavere vekst enn årslønn og SSB forventer at dette skal fortsette fremover. SSB prognoserer at årslønn vil øke med 2,8 % hvert år i gjennomsnitt for perioden 2025-2028, sammenlignet med 1,8 % for «KPI».
- **SSB sin indeks «KPI-lønn ex adm» samsvarer godt med gjennomsnittlig lønnsvekst i nettselskapene.** Rapporterte antall årsverk i tidsrommet faller noe fra 2016 til 2021 og er stabilt etter dette. Kilden er note 13. Fordi denne noten viser bruttolønn og antall årsverk så er det mulig å se på faktisk kostnadsutvikling mot indeksen. Vekst i gjennomsnittlig bruttolønn i tidsrommet 2021 til 2024 har vært 18,5 %, til sammenligning har SSB sin indeks «KPI-lønn ex adm» i samme tidsrom vært 15,5%. Vi tror dette er et litt kort tidsrom å måle indeksen mot. Dersom vi ser på hele tidsrommet 2016 til 2024 samsvarer indeksen godt med faktiske tall; Vekst i gjennomsnittlig bruttolønn i tidsrommet 2016 til 2024 har vært 33,2 %, til sammenligning har SSB sin indeks «KPI-lønn ex adm» for samme tidsrom vært 34,5%.
- **«KPI» påvirkes sterkt av faktorer som ikke er relevante for nettselskaper.** For eksempel, de største vektene i «KPI» i 2024 var matvarer og kultur og fritid. «KPI» påvirkes også av importert inflasjon.
- **«KPI» påvirkes av politisk styrte priser**, herunder Norgespris, strømstøtteordningen og elavgift. Disse forholdene har betydelig effekt på «KPI». Dette innebærer at det felles erkjente problem med politisk styrte priser på (bl.a) barnehage og SFO delvis føres videre gjennom politisk styrte avgifts- og energipriser dersom «KPI» blir valgt som indeks.

Vi minner også om at RME (NVE) i sin vurdering fra 2015 besluttet å bruke KPI-lønn i stedet for KPI for å inflasjonsjustere driftskostnader. RME (NVE) anerkjente at driftskostnader til nettselskaper stort sett er lønnsdrevet og merket at *"siden KPI er et generelt mål på prisvekst innenfor en bredt sammensatt "varekurv" trenger ikke dette være et godt mål på prisveksten i DV hos nettselskaper [...]. Sammensetningen av elementene i KPI kan være en dårlig indikator for å beskrive utviklingen i nettselskapene kostnader"*¹.

¹ NVE, 2015, Endringer i inntektsregulering, Mindre variasjon i inntektsrammer, inntektsendringer ved fusjoner, håndtering av mer-/mindreinntekt, tariff ved oppkjøp og sammenslåing, para 2.1.3

Tilgjengelige prognoser

RME begrunner også sitt forslag om bruk av «KPI» med at det finnes prognoser for denne indeksen, noe som ikke finnes direkte for «KPI-lønn ex adm». Vi mener at SSB sine prognoser for (generell) fremtidig årslønnsvekst er mer enn gode nok for å dekke bransjens behov for forutsigbarhet. I denne sammenheng bemerkes at estimatusikkerheten i NVE-rente og kraftpris har langt større utslag enn avvik i KPI-indekser.

Vi antar også at mange nettselskaper vurderer disse parameterne på egenhånd og oppdatere egne prognoser etter behov ifm. mulige analyser av tariffendringer. Vi mener derfor at argumentet om tilgjengelige prognoser tillegges unødig mye vekt i RMEs høringsrapport. Når det gjelder argumentet om administrative besparelser med tanke på overgang fra to til en indeks så kan vi ikke se at dette har noen reell betydning all den tid begge indeksene er lett tilgjengelige fra SSB sin hjemmeside.

Oppsummert mener Elvia at fremtidig KPI-justering av inntektsrammer må baseres på KPI-indeksen «Tjenester hvor arbeidskraft dominerer, uten administrative priser».

Denne indeksen treffer historisk godt med utviklingen i gjennomsnittlig bruttolønnskostnad, og lønnskostnader er en betydelig del av bransjens D&V-kost, både gjennom egne ansatte og innkjøpte tjenester. Vi tror videre at bransjen av ulike grunner står foran betydelige kostnadsøkninger fremover og ser det ikke som usannsynlig at endringen i rekalkuleringen med virkning f.o.m inntektsrammeåret 2024 vil medføre en systematisk underkompensasjon. «KPI-lønn ex adm» ventes å ha høyere vekst enn «KPI», og derfor blir den eventuelle underkompensasjonen i alle fall mindre enn dersom «KPI» velges som indeks. Vi mener at RMEs argument om tilgjengelige prognoser i denne sammenheng ikke har vesentlig betydning.

Frode Nybakken

Med vennlig hilsen
Frode Nybakken

Økonomidirektør Elvia